

Styrke og Kraft — kjøndt den kan have stor Vægt, i og for sig — derved, at Thinget knytter sin Indstilling til Justitsministerens, og henvender sig til Indenrigsministeren med Anmodning om, at han, hvis han ikke kan eller vil gjøre Mere, dog vil gjøre dette, at vi saa Domstolenes Afgjørelse af, hvad der er Lov i dette Forhold.

Indenrigsministeren: Naar den ærede Forslagsstiller ikke finder det behageligt jevnlig at komme tilbage til Fæstetovgivningen, saa antager jeg, at det vil findes endnu mindre behageligt eller glædeligt for mig, i særdeleshed naar man bliver opfattet saaledes, som det sker fra den ærede Forslagsstillers Side. Den, der kunde have havt nogen Glæde af at være tilstede her idag, vilde være Justitsministeren; han vilde have været umaadelig glad ved at se sine Uttringer benyttede saaledes, som de ere blevne benyttede. Jeg vil kun sige, at Justitsministeren ikke ved de Udtalelser, han fremkom med i Landsthinget, har villet have dette Spørgsmaal diskutert der, men at han kun har villet have konstateret, at det stiller sig tvivlsomt for ham, hvilken af Fortolkningerne der af Domstolene vilde blive givet Medhold. Det ærede Medlem henvendte adskillige af sine Bemærkninger til mig, ret som om jeg havde gjort Ophævelser, eller som om jeg delte den Betragtning, der har ført til den Resolution, der nu foreligger. Jeg finder dette i høieste Grad uretfærdigt, eftersom jeg ikke blot har betegnet navnlig det Forhold, som det ærede Medlem talte om, som et Kunstgreb, og, eftersom jeg har erklæret mig villig til at medvirke til, at Lovgivningen i saa Henseende blev forandret. Det var ligesaa vel mig som Justitsministeren overraskende at se, at denne Betragtning i Indenrigsministeriet ansaas for at være den rette, og jeg skal tilføie, at man troede at kunne støtte den Betragtning, som man ansaa for den rette, ved en Høiesteretsdom, der er bleven afgiven om et Tilfælde af en saadan Beskaffenhed, saavidt jeg husker i 1854. Jeg for mit Bedkommende nærer ikke Tvivl om, at den Betragtning, man i Indenrigsministeriet har gjort gjældende i de sidste 8—9

Åar, ikke er stemmende med den Hensigt, man i sin Tid har havt med Fæstetovgivningen, men hvad jeg nærer Tvivl om, er, om Domstolene, der jo væsentligt skulle benytte selve Loven til at bedømme disse Forhold, ville komme til det Resultat, som min Kollega har udtalt. Det er et Spørgsmaal, der slet ikke er blevet behandlet efter Lume og Lyst i Indenrigsministeriet, og navnlig var Spørgsmaalet ganske rigtig taget under temmelig alvorlig Overveielse, da det Tilfælde laa for, som det ærede Medlem har omtalt, men netop paa Grund af, at der dengang var Strid om, hvilken af Betragtningerne der var den rette, netop derfor blev det liggende, idet Ministeren betænkte sig paa at give den Resolution, der var indstillet til ham. Men efter at der var blevet forhandlet meget om denne Ting, blev Spørgsmaalet afgjort saaledes, som sket er ved Skrivelsen af 9de September 1859. Det er forøvrigt ikke rigtigt, naar det er blevet sagt, at den gamle Tradition, som min Kollega holder paa, som det synes, at det ærede Medlem ogsaa holder paa, og som jeg holder paa, skulde have været aldeles uden Afveikling anvendt; det forholder sig ikke saa i sig selv; der findes Afgjørelser fra tidligere Tid, som gaa haade i den ene og den anden Retning. Men Spørgsmaalet har egentlig faaet sin Betydning ved Anvendelse imod Godsseierne efter Loven af 19de Februar 1861. Jeg beder ærede Medlemmer holde fast paa, at den Indenrigsminister, som afgav den Resolution, der endnu følges i Indenrigsministeriet, fungerede i 1863, og det turde dog maaske ikke være uden Betydning ligesoverfor Spørgsmaalets Bedømmelse hos Publikum, at ingen af de Indenrigsministre, som efter den Tid have fungeret, og som tilfældigvis have været Godsseiere, have gjort denne Opdagelse eller Opfindelse, men tværtimod have hævdet dette Punkt imod Godsseiernes Interesse. Jeg maa naturligvis overlade til Thinget selv at bedømme, om det finder det hensigtsmæssigt og rigtigt at vedtage Resolutioner om Spørgsmaal, hvis endelige Afgjørelse efter den ærede Forslagsstillers egne Uttringer høre ind under Domstolene. Dette maa jeg altsaa henstille til Thinget selv at bedømme, men jeg kan ikke undlade fra den